

HVORFOR OG HVORDAN TA VARE PÅ VANN OG VASSDRAG I VESTFOLD

Irvin Kilde
Miljøavdelingen

Statsforvalteren i Vestfold og Telemark

Livet i Vestfolds vassdrag

Sjørørret, elvemusling, og andre ferskvannsdyr er avhengig av intakt vassdragsnatur.

Vestfolds lavtliggende arealer med høy befolkningstetthet og intensivt jordbruk er utfordrende for vassdragene våre.

Føringer i vannforvaltning

Klima- og miljødepartementet legger føringer for arbeidet med vann og vassdrag.

Norge er forpliktet til å ivareta og restaurere våtmarks- og vassdragsnatur. Dette vil gi store gevinster: Tar vare på arter og økosystem, og begrenser avrenning og flom.

Naturbaserte metoder er et nøkkelord.

Vannloververk

Plan- og bygningsloven er det viktigste hjelpemiddelet for å sikre nødvendige hensyn til vann og vassdrag.

Følgende sektorlover spiller også en viktig rolle:

Vannressursloven

Lakse- og innlandsfiskloven m/forskrift om fysiske tiltak i vassdrag

Eksempler fra virkeligheten

Typiske tiltak som kan komme i konflikt med vassdragsnatur er:

Infrastruktur (vei, bru)

Jordbruk (erosjonssikring, utretting og senking)

Flomsikring

Livet i Vestfolds vassdrag

Sjørørret, elvemusling, og andre ferskvannsdyr er avhengig av intakt vassdragsnatur.

Vestfolds lavtliggende arealer med høy befolkningstetthet og intensivt jordbruk er utfordrende for vassdragene våre.

- *Vestfold er lavtliggende med god tilgang fra sjøen i de fleste vassdrag = gode forutsetninger for sjørørret.*
- *Sjørørreten sliter i nesten hele landet pga lakselus – vi er skånet for dette i Oslofjorden.*
- *I torskens fravær er beiteforholda bedre enn for mange andre arter.*
- *Likevel ser vi en nedadgående trend også for sjørørreten de siste tiåra, og dette må tilskrives reduksjon i intakte gyte- og oppvekstbekker.*

Livet i Vestfolds vassdrag

Sjørørret, elvemusling, og andre ferskvannsdyr er avhengig av intakt vassdragsnatur.

Vestfolds lavtliggende arealer med høy befolkningstetthet og intensivt jordbruk er utfordrende for vassdragene våre.

- *Bekker er økosystem, og miljøforvaltning tenker økosystembasert.*
- *Elvemuslingen er en indikatorart, som vitner om god vannkvalitet.*
- *Forsvinner ved lav pH, for høy næringsbelastning og mangel på vertsfisk.*
- *Filtrerer 50 liter vann i døgnet, og kan bli 300 år gammel.*

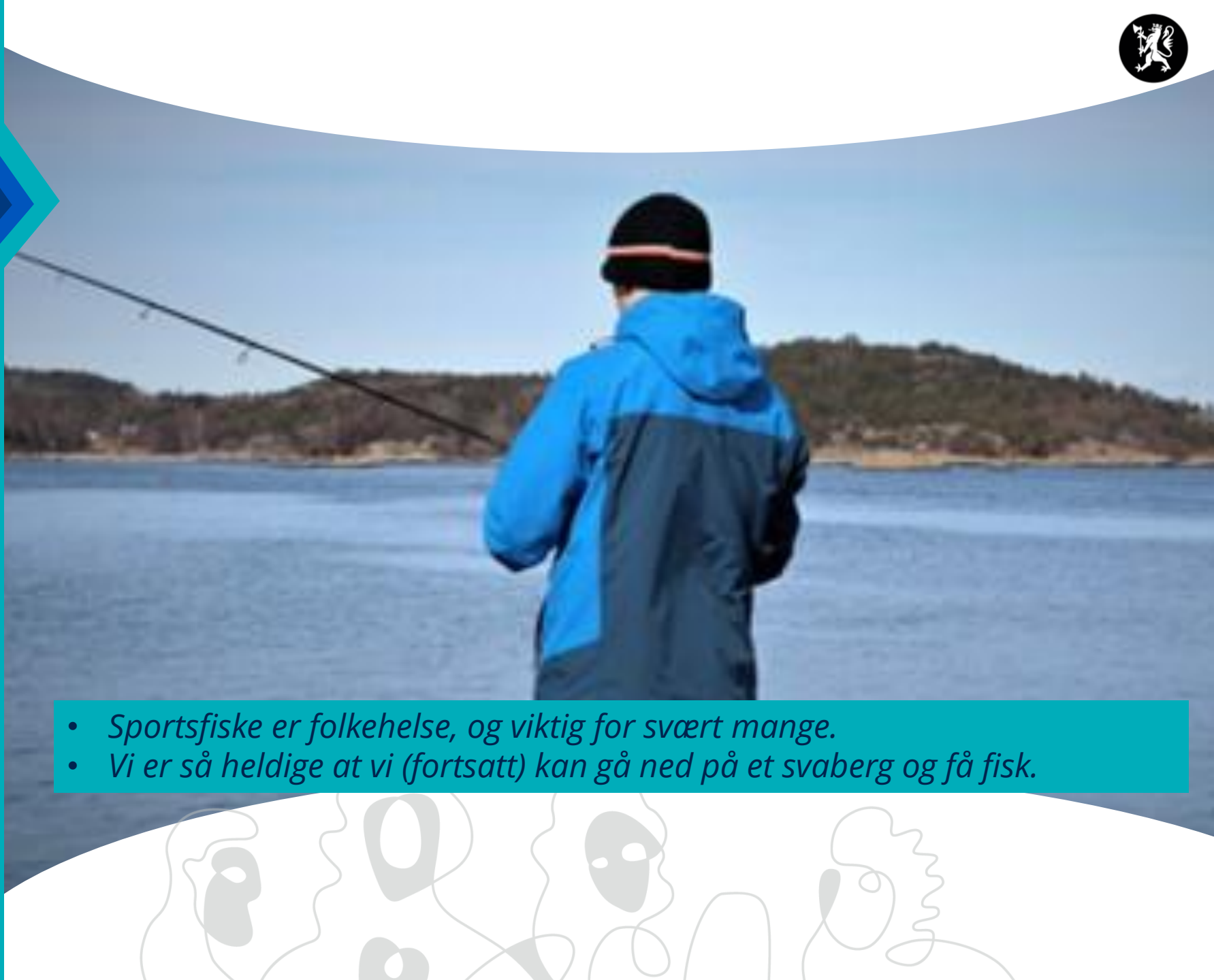

Livet i Vestfolds vassdrag

Sjørørret, elvemusling, og andre ferskvannsdyr er avhengig av intakt vassdragsnatur.

Vestfolds lavtliggende arealer med høy befolkningstetthet og intensivt jordbruk er utfordrende for vassdragene våre.

- *Sportsfiske er folkehelse, og viktig for svært mange.*
- *Vi er så heldige at vi (fortsatt) kan gå ned på et svaberg og få fisk.*

Livet i Vestfolds vassdrag

Sjørørret, elvemusling, og andre ferskvannsdyr er avhengig av intakt vassdragsnatur.

Vestfolds lavtliggende arealer med høy befolkningstetthet og intensivt jordbruk er utfordrende for vassdragene våre.

- *Sjørørret er blant våre mest populære sportsfisker.*
- *Nok sjørørret i havet avhenger (i stor grad) av nok småbekker som har intakte økosystem.*
- *Mens laksen bruker de større vassdraga, har sjørørreten funnet sin nisje i de aller minste bekkene.*

Livet i Vestfolds vassdrag

Sjørørret, elvemusling, og andre ferskvannsdyr er avhengig av intakt vassdragsnatur.

Vestfolds lavtliggende arealer med høy befolkningstetthet og intensivt jordbruk er utfordrende for vassdragene våre.

Føringer i vannforvaltning

Klima- og miljødepartementet legger føringer for arbeidet med vann og vassdrag.

Norge er forpliktet til å ivareta og restaurere våtmarks- og vassdragsnatur. Dette vil gi store gevinster: Tar vare på arter og økosystem, og begrenser avrenning og flom.

Naturbaserte metoder er et nøkkelord.

Vannloververk

Plan- og bygningsloven er det viktigste hjelpemiddelet for å sikre nødvendige hensyn til vann og vassdrag.

Følgende sektorlover spiller også en viktig rolle:

Vannressursloven

Lakse- og innlandsfiskloven m/forskrift om fysiske tiltak i vassdrag

Eksempler fra virkeligheten

Typiske tiltak som kan komme i konflikt med vassdragsnatur er:

Infrastruktur (vei, bru)

Jordbruk (erosjonssikring, utretting og senking)

Flomsikring

Føringer i vannforvaltning

Klima- og miljødepartementet legger føringer for arbeidet med vann og vassdrag.

Norge er forpliktet til å ivareta og restaurere våtmarks- og vassdragsnatur. Dette vil gi store gevinster: Tar vare på arter og økosystem, og begrenser avrenning og flom.

Naturbaserte metoder er et nøkkelord.

Hovedinstruks

5.1.4.7

Trua arter og naturtyper

Statsforvalteren skal:

- Sikre at nødvendige tiltak for trua arter og naturtyper blir gjennomført. Utvalgte naturtyper og prioriterte arter, og arter og naturtyper som inngår i oppfølgingsplan for trua natur skal gis særlig prioritet. I tillegg skal øvrige arter og naturtyper som har handlingsplaner følges opp. Beste tilgjengelig kunnskapsgrunnlag skal legges til grunn for arbeidet.

- *Statsforvalterens faste oppgaver.*
- *Miljø- og landbruk må samarbeide om vannforvaltningen.*

5.1.4.1

Vann, vassdrag og fisk

Statsforvalteren skal:

- Utføre oppgaver og saksbehandling for å ivareta bestandene av anadrom laksefisk.

5.1.5.12

- Ivareta landbrukets sektoransvar ved gjennomføringen av vannforskriften, herunder følge opp nasjonale føringer om vannforvaltning.

Føringer i vannforvaltning

Klima- og miljødepartementet legger føringer for arbeidet med vann og vassdrag.

Norge er forpliktet til å ivareta og restaurere våtmarks- og vassdragsnatur. Dette vil gi store gevinster: Tar vare på arter og økosystem, og begrenser avrenning og flom.

Naturbaserte metoder er et nøkkelord.

Tildelingsbrev

3.1.4.1 Økosystemene i fylket skal ha god tilstand og levere økosystemtjenester

- Vannforvaltning
- Oslofjordplanen

3.1.4.2 Ingen arter og naturtyper skal utryddes, og utviklingen til truede og nær truede arter og naturtyper skal forbedres

- *Statsforvalterens spesialoppgaver.*
- *Fokus på vannforvaltning, Oslofjordplanen og klima.*
- *Og klimatiltak=miljøtiltak.*

3.2.1.3 Klimahensyn skal ivaretas i alle sektorer

3.2.1.3.1.2

Kommuner og andre myndigheter i fylket integrerer klimahensyn (både utslippsreduksjoner og **tilpasning til et klima i endring**) på en systematisk måte i alle sine aktiviteter og oppgaver og samarbeider for å nå klima- og miljømålene.

Føringer i vannforvaltning

Klima- og miljødepartementet legger føringer for arbeidet med vann og vassdrag.

Norge er forpliktet til å ivareta og restaurere våtmarks- og vassdragsnatur. Dette vil gi store gevinster: Tar vare på arter og økosystem, og begrenser avrenning og flom.

Naturbaserte metoder er et nøkkelord.

Helhetlig tiltaksplan for en ren og rik Oslofjord med et aktivt friluftsliv

- *Peker på mange felt vi må stramme inn på (fiskeregulering, bygging i strandsona).*
- *Kanskje aller viktigst (?): Redusere næringstilførsel til vassdrag og hav.*
- *Oppnås ved strengere miljøkrav mtp avløp og landbruk OG bedre kantsoner mellom dyrka mark og vassdrag!*

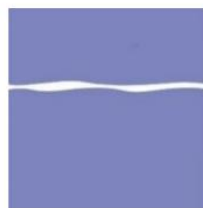

Føringer i vannforvaltning

Klima- og miljødepartementet legger føringer for arbeidet med vann og vassdrag.

Norge er forpliktet til å ivareta og restaurere våtmarks- og vassdragsnatur. Dette vil gi store gevinster: Tar vare på arter og økosystem, og begrenser avrenning og flom.

Naturbaserte metoder er et nøkkelord.

Vestfold og Telemark
vannregion

Vestfold og Telemark
FYLKESKOMMUNE

Vårt verdifulle vann

Regional vannforvaltningsplan 2022–2027

med endringer i tråd med fylkestingenes vedtak og departementets godkjenning (31. oktober 2022)

- *Vi er forpliktet til å følge opp EUs vannrammedirektiv.*
- *Tilknyttet tiltaksplan peker på hvilke tiltak vi kan sette i verk for å nå målene i vannforskriften, og hvilke sektorer som er ansvarlige for gjennomføring.*

Føringer i vannforvaltning

Klima- og miljødepartementet legger føringer for arbeidet med vann og vassdrag.

Norge er forpliktet til å ivareta og restaurere våtmarks- og vassdragsnatur. Dette vil gi store gevinster: Tar vare på arter og økosystem, og begrenser avrenning og flom.

Naturbaserte metoder er et nøkkelord.

6 RENT VANN OG GODE SANITÆRFORHOLD

- *Delmål 6.6 forplikter oss til å verne og gjenopprette vannrelaterte økosystemer, våtmark, elver og innsjøer.*

Føringer i vannforvaltning

Klima- og miljødepartementet legger føringer for arbeidet med vann og vassdrag.

Norge er forpliktet til å ivareta og restaurere våtmarks- og vassdragsnatur. Dette vil gi store gevinster: Tar vare på arter og økosystem, og begrenser avrenning og flom.

Naturbaserte metoder er et nøkkelord.

13 STOPPE KLIMAENDRINGENE

- *Delmål 13.1 sier at vi skal styrke evnen til å stå i mot klimarelaterte farer og naturkatastrofer.*

Føringer i vannforvaltning

Klima- og miljødepartementet legger føringer for arbeidet med vann og vassdrag.

Norge er forpliktet til å ivareta og restaurere våtmarks- og vassdragsnatur. Dette vil gi store gevinster: Tar vare på arter og økosystem, og begrenser avrenning og flom.

Naturbaserte metoder er et nøkkelord.

15 LIVET PÅ LAND

- *Delmål 15.1 sier at vi skal bevare og gjenopprette bærekraftig bruk av ferskvannsbaserte økosystemer og tjenester som benytter seg av disse økosystemene.*
- *Delmål 15.5 sier at vi skal iverksette umiddelbare og omfattende tiltak for å redusere ødeleggelsen av habitater og stanse tapet av biologisk mangfold.*

Føringer i vannforvaltning

Klima- og miljødepartementet legger føringer for arbeidet med vann og vassdrag.

Norge er forpliktet til å ivareta og restaurere våtmarks- og vassdragsnatur. Dette vil gi store gevinster: Tar vare på arter og økosystem, og begrenser avrenning og flom.

Naturbaserte metoder er et nøkkelord.

DET KONGELIGE
KLIMA- OG MILJØDEPARTEMENT

Meld. St. 26

(2022–2023)

Melding til Stortinget

Klima i endring – sammen for et klimarobust samfunn

- *Regjeringen vil øke oppmerksomheten i arealforvaltningen på natur- og landbruksområder som binder jordsmonnet, lagrer karbon, beskytter mot erosjon og som er viktige for overvannshåndtering og flomdemping.*
- *Kommunene må bevare og restaurere våtmark, vassdrag og annen natur som blir naturlig oversvømt (...).*

Føringer i vannforvaltning

Klima- og miljødepartementet legger føringer for arbeidet med vann og vassdrag.

Norge er forpliktet til å ivareta og restaurere våtmarks- og vassdragsnatur. Dette vil gi store gevinster: Tar vare på arter og økosystem, og begrenser avrenning og flom.

Naturbaserte metoder er et nøkkelord.

Meld. St. 27

(2023–2024)

Melding til Stortinget

Tryggare framtid – førebudd på flaum og skred

- «I dag er ein meir merksam på at vassdraga må få meir areal ved etablering av flaumsikringstiltak, slik at naturlege prosessar kan haldast oppe (...).»
- «Intakt kantvegetasjon bidrar til å stabilisere elvebreddene mot erosjon og skred.

Føringer i vannforvaltning

Klima- og miljødepartementet legger føringer for arbeidet med vann og vassdrag.

Norge er forpliktet til å ivareta og restaurere våtmarks- og vassdragsnatur. Dette vil gi store gevinster: Tar vare på arter og økosystem, og begrenser avrenning og flom.

Naturbaserte metoder er et nøkkelord.

DET KONGELIGE
KLIMA- OG MILJØDEPARTEMENT

Meld. St. 35

(2023–2024)

Melding til Stortinget

Bærekraftig bruk og bevaring av natur

Norsk handlingsplan for naturmangfold

- *Peker på de regionale vannforvaltningsplanene som viktige verktøy for å nå vannforskriftens mål om helhetlig beskyttelse og bærekraftig bruk av vannmiljøet.*
- *Poengterer viktigheten av naturbaserte løsninger, som løser mange utfordringer samtidig (klima- og arealendringer, forurensing og tap av naturmangfold). Eksempel: Remeandering og mer plass til vassdrag.*

Livet i Vestfolds vassdrag

Sjørørret, elvemusling, og andre ferskvannsdyr er avhengig av intakt vassdragsnatur.

Vestfolds lavtliggende arealer med høy befolkningstetthet og intensivt jordbruk er utfordrende for vassdragene våre.

Føringer i vannforvaltning

Klima- og miljødepartementet legger føringer for arbeidet med vann og vassdrag.

Norge er forpliktet til å ivareta og restaurere våtmarks- og vassdragsnatur. Dette vil gi store gevinster: Tar vare på arter og økosystem, og begrenser avrenning og flom.

Naturbaserte metoder er et nøkkelord.

Vannloververk

Plan- og bygningsloven er det viktigste hjelpemiddelet for å sikre nødvendige hensyn til vann og vassdrag.

Følgende sektorlover spiller også en viktig rolle:

Vannressursloven

Lakse- og innlandsfiskloven m/forskrift om fysiske tiltak i vassdrag

Eksempler fra virkeligheten

Typiske tiltak som kan komme i konflikt med vassdragsnatur er:

Infrastruktur (vei, bru)

Jordbruk (erosjonssikring, utretting og senking)

Flomsikring

Vannloverk

Plan- og bygningsloven er det viktigste hjelpemiddelet for å sikre nødvendige hensyn til vann og vassdrag.

Følgende sektorlover spiller også en viktig rolle:

Vannressursloven

Lakse- og innlandsfiskloven
m/forskrift om fysiske tiltak i
vassdrag

LOVDATA

Søk etter lover, forskrifter, dommer, stortingsvedtak, tariffavtaler m.m.

Lov om vassdrag og grunnvann (vannressursloven)

§ 11. (kantvegetasjon)

Langs bredden av vassdrag med årssikker vannføring skal det opprettholdes et begrenset naturlig vegetasjonsbelte som motvirker avrenning og gir levested for planter og dyr (...).

Grunneieren, tiltakshavere og berørte fagmyndigheter, kan kreve at kommunen fastsetter bredden på beltet. Bredden kan også fastsettes i rettslig bindende planer etter plan- og bygningsloven.

Vassdragsmyndigheten kan i særlige tilfelle fritas for kravet i første ledd.

- *Vannressursloven er det viktigste vannloverket – NVE er myndighet.*
- *Statsforvalteren myndighet etter § 11 og kan gi disp til tiltak i særskilte tilfeller. NVE er sanksjonsmyndighet.*
- *Ikke til hinder for skjøtsel og uttak av enkelttrær – funksjonen må opprettholdes.*

Vannlovverk

Plan- og bygningsloven er det viktigste hjelpemiddelet for å sikre nødvendige hensyn til vann og vassdrag.

Følgende sektorlover spiller også en viktig rolle:

Vannressursloven

Lakse- og innlandsfiskloven
m/forskrift om fysiske tiltak i
vassdrag

LOVDATA

Søk etter lover, forskrifter, dommer, stortingsvedtak, tariffavtaler m.m.

Forskrift om fysiske tiltak i vassdrag

§ 1. (Forbud mot iverksettelse av tiltak i vassdrag)

*Uten tillatelse fra statsforvalteren eller fylkeskommunen er det **forbudt å sette i verk: a) fysiske tiltak som medfører eller kan medføre fare for forringelse av produksjonsmuligheter for fisk eller andre ferskvannsorganismer (...).***

Statsforvalteren har ansvar for tiltak på strekninger som fører anadrome laksefisk eller kreps.

- *Hjemlet i lakse- og innlandsfiskloven.*
- *Statsforvalteren kan kreve gjenoppretting ved ulovlige tiltak, jf. § 3.*
- *Ingen samordningsparagraf – alle tiltak må vurderes.*

Vannlovverk

Plan- og bygningsloven er det viktigste hjelpemiddelet for å sikre nødvendige hensyn til vann og vassdrag.

Følgende sektorlover spiller også en viktig rolle:

Vannressursloven

Lakse- og innlandsfiskloven
m/forskrift om fysiske tiltak i
vassdrag

Hva regnes som vassdrag?

LOVDATA

Søk etter lover, forskrifter, dommer, stortingsvedtak, tariffavtaler m.m.

Lov om laksefisk og innlandsfisk mv. (lakse- og innlandsfiskloven)

§ 5. (Definisjoner)

I denne lov menes med:

c. «vassdrag»: innsjø, vann, tjern, elv, elvearm, bekk, kanal og kunstige dammer.

- Ikke krav om årssikker vannføring slik som i vannressursloven (en bekk er en bekk hvis den ser ut som en bekk).*

Vannlovverk

Plan- og bygningsloven er det viktigste hjelpemiddelet for å sikre nødvendige hensyn til vann og vassdrag.

Følgende sektorlover spiller også en viktig rolle:

Vannressursloven

Lakse- og innlandsfiskloven
m/forskrift om fysiske tiltak i
vassdrag

Statsforvalteren i ▾

Kontakt oss

Om oss ▾

Tema A-Å

Postjournal

Skjema og tjenester

[Vestfold og Telemark](#) > [Miljø og klima](#) > [Vann](#) > Forskrift om fysiske tiltak i vassdrag

Forskrift om fysiske tiltak i vassdrag

- *Informasjonsside på Statsforvalterens nettsider.*
- *Mål om å gjøre det forutsigbart for søkere.*
- *Sambehandling med VRL § 11 (ofte overlappende tiltak).*

(okmål)

🔗 Lenker

[Lakseregisteret - lakseførende strekning](#)

[OslofjordGIS - sjørretbekker](#)

[Artskart](#)

[Elvemuslingbasen](#)

[Forskrift om fysiske tiltak i vassdrag - Lovdata](#)

[Vannressursloven - Lovdata](#)

📄 Dokumenter

Vannloverk

Plan- og bygningsloven er det viktigste hjelpemiddelet for å sikre nødvendige hensyn til vann og vassdrag.

Følgende sektorlover spiller også en viktig rolle:

Vannressursloven

Lakse- og innlandsfiskloven
m/forskrift om fysiske tiltak i
vassdrag

Statsforvaltaren i Vestfold og Telemark

Vestfold og Telemark
FYLKESKOMMUNE

1. Personalia

Søker

Adresse

Telefon

Postnummer/sted

Epost

Navn og adresse til tiltakets eier, dersom søker representerer andre

2. Tiltakets avgrensing

- *SVFT behandler årlig ca 50 søknader.*
- *Søknadsskjema vil sørge for nødvendige opplysninger til å fatte vedtak i samsvar med naturmangfoldloven § 8 (kunnskapsgrunnlaget).*
- *Avslag er sjelden – går i dialog om alternative metoder.*

Vannlovverk

Plan- og bygningsloven er det viktigste hjelpemiddelet for å sikre nødvendige hensyn til vann og vassdrag.

Følgende sektorlover spiller også en viktig rolle:

Vannressursloven

Lakse- og innlandsfiskloven
m/forskrift om fysiske tiltak i
vassdrag

Hvilke tiltak trenger ikke søknad?

- Vedlikehold/utskifting av dreneringsrør på dyrkamark
- Vedlikehold i avskjæringsgrøfter
- Strakstiltak i forbindelse med flomhendelse, jf. § 12 i Vannressursloven.

Tiltak som vurderes til å ikke være i strid med forskriften – ikke fare for forringelse av forholdene for fisk og ferskvannsorganismer.

Livet i Vestfolds vassdrag

Sjørørret, elvemusling, og andre ferskvannsdyr er avhengig av intakt vassdragsnatur.

Vestfolds lavtliggende arealer med høy befolkningstetthet og intensivt jordbruk er utfordrende for vassdragene våre.

Føringer i vannforvaltning

Klima- og miljødepartementet legger føringer for arbeidet med vann og vassdrag.

Norge er forpliktet til å ivareta og restaurere våtmarks- og vassdragsnatur. Dette vil gi store gevinster: Tar vare på arter og økosystem, og begrenser avrenning og flom.

Naturbaserte metoder er et nøkkelord.

Vannloverk

Plan- og bygningsloven er det viktigste hjelpemiddelet for å sikre nødvendige hensyn til vann og vassdrag.

Følgende sektorlover spiller også en viktig rolle:

Vannressursloven

Lakse- og innlandsfiskloven m/forskrift om fysiske tiltak i vassdrag

Eksempler fra virkeligheten

Typiske tiltak som kan komme i konflikt med vassdragsnatur er:

Infrastruktur (vei, bru)

Jordbruk (erosjonssikring, utretting og senking)

Flomsikring

Eksempler fra virkeligheten

Typiske tiltak som kan komme i konflikt med vassdragsnatur er:

Infrastruktur (vei, bru)

Jordbruk (erosjonssikring, utretting og senking)

Flomsikring

- *Erosjonssikring ved steinsetting vil presse vannet over på motsatt bredde og føre til problemer der (undergraving og trefall).*
- *Løsningen er en tilbaketrukket sikring som gir bekken mer plass – dette spiser noe jord men varer lenger og en unngår problemer på motsatt bredde og nedstrøms.*

Eksempler fra virkeligheten

Typiske tiltak som kan komme i konflikt med vassdragsnatur er:

Infrastruktur (vei, bru)

Jordbruk (erosjonssikring, utretting og senking)

Flomsikring

- *Ved utskifting av kulverter må tilstrekkelige hensyn tas.*
- *Dimensjonert for flom og senket ned slik at bekkenbunnen er naturlig.*
- *Fiskevandring skal ivaretas.*

Eksempler fra virkeligheten

Typiske tiltak som kan komme i konflikt med vassdragsnatur er:

Infrastruktur (vei, bru)

Jordbruk (erosjonssikring, utretting og senking)

Flomsikring

- *Årsaken til økt erosjon i innersving er at yttersving er tidligere steinsatt.*
- *Fare ved tosidige steinsettinger er kanalpreg og redusert naturmangfold, samtidig som vannhastigheten øker (fører til og økt erosjon nedstrøms).*

Eksempler fra virkeligheten

Typiske tiltak som kan komme i konflikt med vassdragsnatur er:

Infrastruktur (vei, bru)

Jordbruk (erosjonssikring, utretting og senking)

Flomsikring

- *Utskifting av dreneringsrør fra jorde (trenger ikke søknad).*
- *Legger til grunn varsom utførelse og istandsetting (til minst like bra som dagens tilstand).*

Livet i Vestfolds vassdrag

Sjørørret, elvemusling, og andre ferskvannsdyr er avhengig av intakt vassdragsnatur.

Vestfolds lavtliggende arealer med høy befolkningstetthet og intensivt jordbruk er utfordrende for vassdragene våre.

Føringer i vannforvaltning

Klima- og miljødepartementet legger føringer for arbeidet med vann og vassdrag.

Norge er forpliktet til å ivareta og restaurere våtmarks- og vassdragsnatur. Dette vil gi store gevinster: Tar vare på arter og økosystem, og begrenser avrenning og flom.

Naturbaserte metoder er et nøkkelord.

Vannloverk

Plan- og bygningsloven er det viktigste hjelpemiddelet for å sikre nødvendige hensyn til vann og vassdrag.

Følgende sektorlover spiller også en viktig rolle:

Vannressursloven

Lakse- og innlandsfiskloven m/forskrift om fysiske tiltak i vassdrag

Eksempler fra virkeligheten

Typiske tiltak som kan komme i konflikt med vassdragsnatur er:

Infrastruktur (vei, bru)

Jordbruk (erosjonssikring, utretting og senking)

Flomsikring

Statsforvalteren i Vestfold og Telemark